

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Сучасні технології  
у промисловому виробництві**

**МАТЕРІАЛИ**

**НАУКОВО - ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ  
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ,  
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ  
ФАКУЛЬТЕТУ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ  
ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ  
(Суми, 14–17 квітня 2015 року)**

**ЧАСТИНА 2**

**Конференція присвячена Дню науки в Україні**

Суми  
Сумський державний університет  
2015

## УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

*Шкурат М. С., студентка; Денисенко А. Ф., доцент*

Згідно статті 3 Конституції України життя, безпека і здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю, тому держава повинна бути гарантом захисту здоров'я громадян, особливо під час виконання ними трудових обов'язків.

Недосконалість державної політики України в області умов і охорони праці вимагає пошуку нових, більш актуальних підходів до управління охороною праці та її реформуванні на всіх рівнях. Це є дуже важливим кроком, адже удосконалення системи охорони праці пов'язано з економічним та соціальним розвитком суспільства. У розвинених країнах вже давно застосовуються нові, більш дієві підходи та заходи щодо забезпечення безпечних та здорових умов праці. Саме тому Україна повинна орієнтуватися на досвід інших держав для попередження нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві.

Проблеми охорони праці й здоров'я працівників завжди посідали вагомe місце в державних стратегіях країн США, Європейського Союзу та індустріально-розвинутих країн Сходу.

Так, наприклад, Адміністрація охорони праці та здоров'я (OSHA) в США приділяє велике значення навчанню учасників виробничих процесів та безпосередніх виконавців. В цій країні виділяються значні суми на навчання робітників, особливо тих, із низьким рівнем освіти та грамотності, а також тих, які працюють на виробництвах підвищеної небезпеки. Ці гранти виділяються на програми, які спрямовані на те, щоб навчити слухачів розпізнавати небезпечні виробничі фактори на робочих місцях і запобігати їх впливові на людей[1].

Управління системою охорони праці в цій країні здійснюється з двох напрямків: зі сторони держави та профспілками. Головною функцією професійних спільнот є страхування від нещасних випадків та професійних захворювань. Чим вищий рівень травматизму і більше нещасних випадків, тим вищі відрахування в Фонд страхування. Така система фінансування стимулює роботодавців проводити цілеспрямовану політику із забезпечення безпеки праці і охорони здоров'я працівників. Так, за останні тридцять років кількість нещасних випадків на виробництві знизилась вдвічі, а об'єми страхових внесків з 1,51 % знизилась до 0,97 % фонду заробітної плати[2].

На відміну від інших країн в Японії заходи з безпеки праці реалізуються з такою ж точністю та старанністю, як і будь-які інші. Таке відношення можна пояснити культурою та традиціями країни. Кожен нещасний випадок розглядається як невдача, незадовільне виконання своїх трудових обов'язків та недружній акт по відношенню до фірми, тому кожен

керівник вважає себе відповідальним за порушення підлеглого йому працівника. Заходи з питань охорони праці, зміцнення здоров'я підтримуються урядом країни. В Японії Асоціація з техніки безпеки систематично проводить конкурс оригінальних ідей та винаходів, впровадження яких запобігає виникненню нещасних випадків[3].

За даними Міжнародної організації праці, рівень смертельного травматизму в Україні залишається одним з найвищих порівняно з європейськими країнами та США: з розрахунку на 100 тис. працівників порівняно з Німеччиною вищий у 2,5 рази, США – у 2 рази, Італією – в 1,3 рази. Тому міжнародний досвід може бути дуже корисним при провадженні заходів по удосконаленню системи охорони праці України.

Для покращення системи охорони праці в Україні запропоновано такі заходи:

- підвищення ролі професійних спілок на підприємствах;
- введення оновленої системи страхових внесків підприємств, яка буде стимулювати роботодавців до забезпечення обізнаності робітників щодо охорони праці;
- стимулювання державою науково-дослідницької роботи в сфері охорони праці;
- економічне стимулювання зацікавленості у робітників з попередження травматизму (враховувати психологічні та мотиваційні аспекти при навчанні працівників);
- удосконалення організаційної структури системи нагляду за дотриманням норм праці.

Впровадження даних заходів буде також позитивно впливати і на економічний стан самого підприємства та економіки країни в цілому, оскільки від умов, в яких працює людина значно залежить її продуктивність та ставлення до праці.

### Список літератури

1. Охорона праці в США. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.firepeople.info/uk/ohorona-praci-v-ssha>.
2. Балашова Е.И. "Охрана труда в Германии: работаем, чтобы жить, а не выживать" / СПЕЦОПЫТ. – 2009. – №8. – С. 41-45.
3. Катренко Л. Охорона праці: Навчальний посібник/ Любов Катренко, Ігор Пістун, Юрій Кіт. - 2-ге вид., стер.. - Суми: Університетська книга, 2007. - 495 с.